

Huvudman

Göteborgs kommun
grundskola@grundskola.goteborg.se

Beslut

Datum 2024-11-13

Dnr SI 2024:5877

Sida 1 (17)

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Västerhedsskolan F-3 i Göteborgs kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Göteborgs kommun att senast den **3 mars 2025** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd, arbetet mot kränkande behandling, disciplinära åtgärder samt utredning av ordningsstörande beteende. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Göteborgs kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Göteborgs kommun ska vidta följande åtgärder

Extra anpassningar och särskilt stöd

1. Se till att elever som bedömts vara i behov av extra anpassningar ges de extra anpassningar som skolans personal har bedömt att eleverna är i behov av, även i fritidshemmet. (3 kap. 5 § skollagen)
2. Se till att vid minst ett tillfälle innan den 21 februari 2025 informera samtliga lärare och övrig skolpersonal om skollagens bestämmelser om särskilt stöd. Huvudmannen ska dokumentera skriftligt när och hur informationen har förmedlats. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 3 kap. 7 § skollagen)
3. För varje anmälan om behov av särskilt stöd för en elev som inkommer till rektorn, eller som redan har inkommit men där utredning ännu inte har påbörjats, ska rektorn starta en utredning. Rektorn ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit till rektorn under perioden 14 november 2024 – 21 februari 2025 och vilket datum en utredning har startats för respektive elev. Denna dokumentation ska ges in till

Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (3 kap. 7 § skollagen)

4. Se till att rektor, för det fall det är aktuellt utifrån elevs stödbehov, fattar beslut om enskild undervisning för eleven i enlighet med författningarnas krav, samt att åtgärdens innehåll och omfattning klargörs utifrån elevens behov och förutsättningar. (3 kap. 9 och 11 §§ och 29 kap. 10 § skollagen)
5. Se till att beslutade åtgärdsprogram följs upp och utvärderas vid den tidpunkt som angivits i åtgärdsprogrammet. Inkom med de åtgärdsprogram som har utvärderats under perioden 14 november 2024 – 21 februari 2025, samt tillhörande skriftliga utvärderingar. (3 kap. 9 § skollagen)

Trygghet, studiero och kränkande behandling

6. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 21 februari 2025 klargör att all personal får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero samt informerar all personal om skollagens bestämmelser om disciplinära åtgärder. Rektor ska dokumentera hur och när informationen har förmedlats. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 §, 5 kap. 3 och 6 §§ skollagen)
7. Se till att rektorn vid minst ett tillfälle innan den 21 februari 2025 klargör skyldigheten för all skolpersonal att de vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska göra en anmälan till rektorn. Huvudmannen eller den som huvudmannen utser ska dokumentera när informationen lämnats och på vilket sätt den getts. Dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (2 kap. 34 § och 6 kap. 10 § skollagen)
8. Se till att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Rektor ska dokumentera hur många sådana anmälningar som inkommit under perioden 14 november 2024 – 21 februari 2025. Dokumentationen ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (6 kap. 5 och 10 §§ skollagen)
9. Se till att rektor om åtgärden utvisning ur undervisningslokalen med stöd av 5 kap. 7 § skollagen vidtas säkerställer att åtgärden dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden. (5 kap. 24 § skollagen)

10. Se till att rektorn säkerställer att det genomförs utredningar gällande elever som upprepat stör ordningen, uppträder olämpligt eller gör sig skyldiga till en allvarlig förseelse och därefter, med utgångspunkt i vad utredningen visat, se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende. För varje sådan utredning som startas ska samråd ske med elevens vårdnadshavare. Rektorn ska dokumentera hur många utredningar som startats under perioden 14 november 2024 – 21 februari 2025. Denna dokumentation ska ges in till Skolinspektionen i samband med huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder. (5 kap. 9–10 §§ skollagen)

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (SI 2024:5877) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån uppgifter om eventuella missförhållanden våren 2024 inlett en tillsyn av Västerhedsskolan i Göteborgs kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Västerhedsskolan följer gällande bestämmelser avseende trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling samt extra anpassningar och särskilt stöd.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan (EHT), biträdande rektor och rektor samt genom lektionsobservationer den 10–11 samt 13 september 2024. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bland annat skolans plan mot kränkande behandling, förteckning av händelser där elev stör ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till allvarlig förseelse samt utredningar av behov av särskilt stöd och åtgärdsprogram. Huvudmannen har beretts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att

nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Stöd i form av extra anpassningar

Elever berättar under intervjuer att det finns elever som får extra hjälp i klassrummet och att det även finns elever som lämnar klassrummet för att få hjälp.

Lärare berättar att det finns elever på skolenheten som har extra anpassningar och att dessa dokumenteras i lärplattformen V-klass. Lärare i fritidshemmet beskriver dock att de inte har tillgång till denna information och därför inte kan använda samma anpassningar under tiden i fritidshemmet. Flera lärare beskriver att man försökt arbeta med extra anpassningar i fritidshemmet men att man ofta misslyckats.

Rektor uppger att man infört en punkt för elevhälsan på arbetslagstiden, där kan till exempel extra anpassningar på fritids lyftas.

Anmälan om behov av utredning av särskilt stöd

Lärare berättar i intervju att när lärare ska anmäla till rektor att en elev är i behov av att utredas för särskilt stöd kontaktar lärare EHT. Detta kan de göra upprepade gånger men inget händer. Lärare uppger under intervjuer att det finns elever som de anmält till EHT under flera år, men där det fortfarande inte genomförts någon utredning. Lärare exemplifierar med en elev som redan i förskoleklass behövde stöd och där man anmält behovet till elevhälsan varje läsår. Nu går eleven i årskurs 2 och eleven kan inte vistas i klassrummet. Lärare uppger att det finns två till fyra elever i varje årskurs som lärare har "flaggat" för elevhälsan, det vill säga där lärare anser att eleven har behov av att utredas för särskilt stöd, men där det inte hänt något. Lärare uttrycker att de upplever att det inte händer något när de kontaktar EHT och att de därför ofta räknar med att det inte kommer att genomföras någon utredning trots att de har anmält att en elev har behov av det.

Representanter för EHT uppger att lärare ska vända sig direkt till någon i EHT eller "flagga" i skolans lärplattform. Det går även bra att prata med biträdande rektor som också ingår i EHT. Även rektor beskriver att det finns flera vägar att anmäla att en elev är i behov av att utredas för särskilt stöd. EHT menar dock att en "flaggning" i lärplattformen inte är samma sak som att en utredning ska genomföras, utan att det är specialpedagogen som

bestämmer när detta ska ske. Även rektor delar bilden av att det kan finnas olika förväntningar kring vad som faktiskt ska ske efter en "flaggning". EHT berättar att det finns en kö av elever som väntar på utredning och att EHT därför försökt prioritera bland dessa och då fokuserat på elever med låg måluppfyllelse.

Utredning av behov av särskilt stöd

Skolinspektionen har begärt och fått in en sammanställning över de elever som inte nått kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas för vårterminen 2024. Av sammanställningen framkommer att det finns flera elever som inte nådde kriterierna för bedömning av kunskaper i ett eller flera ämnen, som inte har utretts för särskilt stöd och där det enligt dokumentationen anges att utredning pågår eller ska påbörjas inom kort. EHT berättar under intervju att uppgifterna i sammanställningen gällande att elevers utredningar av behov av särskilt stöd har påbörjats eller pågår inte stämmer avseende flera elever samt att flera elever har väntat i mer än ett år på utredningar. Rektor uppger att även om inte en formell utredning har påbörjats har skolan arbetat med eleverna.

Lärare upplever att de utredningar gällande särskilt stöd som faktiskt görs tar lång tid att genomföra. EHT menar att utredningarna ibland kan ta några månader att genomföra. Av skolans egen sammanställning framgår att det, gällande flera elever, gått mer än ett år från det att en anmälan om behov av utredning av särskilt stöd gjordes till det att en utredning var klar.

EHT uppger att man inte inkluderar lärmiljön i fritidshemmet i den pedagogiska kartläggningen. Rektor uppger att han delar denna bild.

Vidta åtgärder

Skolinspektionen har begärt in och tagit del av fem åtgärdsprogram. Av dessa framkommer att flera elever har stödåtgärder som innebär att de ska ges antingen enskild undervisning eller undervisning i liten grupp under ett par tillfällen per vecka. Insatserna är formulerade enligt följande: eleven ska "ges möjlighet att under ett par tillfällen varje vecka arbeta enskilt med en pedagog alternativt tillsammans i en mindre grupp". Lärare uttrycker att flera åtgärdsprogram är svåra att tyda och att detta gör att det blir svårt för både elev och lärare att veta vilket stöd som eleven ska få. Rektor uppger att han delar denna bild.

EHT och rektor uppger att det är biträdande rektor som beslutar om åtgärdsprogram, även när det gäller till exempel enskild undervisning.

Lärare beskriver att det finns omkring åtta elever som skulle behöva särskilt stöd under tiden i fritidshemmet, men som inte får det. EHT beskriver att stödet i fritidshemmet fungerar sämre än under skoltid och att

det inte finns några elever på skolenheten som har särskilt stöd under tiden i fritidshemmet.

Utvärdering och uppföljning

Av skriftlig dokumentation i form av åtgärdsprogram framkommer att flera åtgärdsprogram skulle ha följts upp och utvärderats i slutet av vårterminen 2024. EHT har under intervjuer uppgett att de inte har följt upp och utvärderat åtgärdsprogrammen för dessa elever, men att EHT anser att åtgärdsprogrammen "fortlöper" trots detta. Rektor uppger att aktuella elever inte har några nya åtgärdsprogram utan att det är åtgärdsprogrammen från vårterminen 2024 som gäller.

Rättslig reglering

Av 2 kap. 34 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att all personal i den verksamhet som huvudmannen har ansvar för enligt denna lag har nödvändiga insikter i de föreskrifter som gäller för skolväsendet.

Av 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggingsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövt. Detta gäller elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggingsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygsriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen enligt 5 §, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Av 3 kap. 9 § skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas.

Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Rektorn får inte överlåta sin beslutanderätt till någon annan om beslutet innebär att särskilt stöd ska ges

1. i en annan elevgrupp eller enskilt enligt 11 §,
2. i form av distansundervisning och annan undervisning enligt 11 a §, eller
3. i form av anpassad studiegång enligt 12 §.

Av 3 kap. 10 § skollagen framgår att för en elev i grundskolan ska det särskilda stödet ges på det sätt och i den omfattning som behövs för att eleven ska ha möjlighet att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 3 kap. 11 § skollagen framgår att om det finns särskilda skäl, får ett beslut enligt 9 § för en elev i grundskolan, innebära att särskilt stöd ges enskilt eller i annan undervisningsgrupp (särskild undervisningsgrupp) än den som eleven normalt hör till.

I 29 kap. 10 skollagen stadgas vilka av förvaltningslagens bestämmelser som är tillämpliga vid myndighetsutövning enligt skollagen hos offentliga och enskilda huvudmän. Det gäller bland annat dokumentation och motivering av beslut enligt 31–33 §§ förvaltningslagen.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med extra anpassningar samt arbetet med att uppmärksamma, skyndsamt utreda och vidta åtgärder för att tillgodose elevers behov av särskilt stöd.

Extra anpassningar

Av tillsynen framgår att skolan inte alltid ger elever de extra anpassningar de är i behov av i fritidshemmet. Av utredningen i ärendet framkommer att lärare under skoltid arbetar med extra anpassningar för de elever som är i behov av detta. Vad gäller tiden i fritidshemmet framkommer dock att arbetet med extra anpassningar inte fungerar. Dels har personalen i fritidshemmet inte alltid den information om eleven som krävs för att kunna ta vid i arbetet med extra anpassningar efter skoltid, dels upplever personalen att man inte får gehör för de behov av extra anpassningar som faktiskt lyfts.

Ovanstående gör att alla elever inte får de extra anpassningar de är i behov av under tiden i fritidshemmet. Detta utgör en brist.

Utredning av behov av särskilt stöd

Av utredningen i ärendet framgår att det inte finns tydliga rutiner på skolenheten för hur en anmälan om elevs behov av utredning av särskilt stöd rent praktiskt ska göras. I intervjuer uppger lärare, EHT och rektor att elever med behov av stöd "flaggas" men det är inte tydligt om detta innebär att de ska utredas för särskilt stöd eller inte.

Av tillsynen framgår också att skolan inte utreder eleverns behov av särskilt stöd, trots att de har anmälts vara i behov av utredning. Av utredningen framgår att det finns flera elever där lärare har anmält att det finns behov av utredning av särskilt stöd, men där utredning ännu inte påbörjats, trots att det gått mer än ett år sedan anmälan gjordes. EHT uppger att det finns en kö, där elever som ännu inte har utretts för särskilt stöd väntar på en utredning. I den inhämtade dokumentationen förekommer flera exempel på enskilda elever som, trots att lärare bedömt att de har behov av att utredas för särskilt stöd, inte har utretts. Att eleverns behov av särskilt stöd inte utreds, trots att anmälan om att eleven kan vara i behov av en sådan utredning har gjorts, är en brist. Rektor ska också se till att elevens behov av särskilt stöd utreds *skyndsamt*. Mot denna bakgrund är det allvarligt att det i flera fall gått mer än ett år mellan anmälan och att utredningen av en elevs behov av särskilt stöd har avslutats.

Vidta åtgärder

Av tillsynen framgår att det finns brister i skolans arbete med att utarbeta åtgärdsprogram. I flera av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av anges att eleven ska "ges möjlighet att under ett par tillfällen varje vecka arbeta enskilt med en pedagog alternativt tillsammans i en mindre grupp". Skolinspektionen konstaterar att det är svårt både för elev och undervisande lärare att utifrån denna skrivning veta vilket stöd eleven faktiskt ska få. Dessa formuleringar är inte tillräckligt precisa för att stödet ska kunna genomföras. Det framgår inte om stödet ska vara enskilt eller utföras i grupp och inte heller anges någon tidsangivelse för stödets utförande, varför det blir svårt för både elev och undervisande lärare, men också för klasslärare, att planera genomförandet av undervisning och stödinsatser. Sammanfattningsvis är åtgärdsprogrammen inte tillräckligt tydliga vad gäller hur elevernas behov av särskilt stöd ska tillgodoses. Detta utgör en brist.

Av utredningen i ärendet framkommer också att biträdande rektor fattar beslut om åtgärdsprogram, även vad gäller insatser i form av till exempel enskild undervisning. Eftersom rektor inte får överlåta sin beslutanderätt gällande denna typ av åtgärd konstaterar Skolinspektionen att det

föreligger brister även vad gäller beslutsfattandet. Nya åtgärdsprogram behöver utarbetas i enlighet med gällande bestämmelser.

Utvärdering och uppföljning

Av tillsynen framgår att skolan brister i att följa upp och utvärdera åtgärdsprogram. Rektor har beskrivit att åtgärdsprogrammen ska utvärderas och uppdateras i enlighet med de datum som finns på åtgärdsprogrammet. Fyra av de fem åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av i utredningen löpte ut våren 2024. Rektor har uppgett att det inte finns några nya åtgärdsprogram för dessa elever. Detta innebär att flera elever har långtgående stödinsatser utan att ha giltiga beslut om dessa i form av aktuella åtgärdsprogram, vilket utgör en brist.

Trygghet, studiero och arbetet mot kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner med mera

Elever berättar att det finns regler för mobiltelefoner, men att de sällan har med sig sådana. Lärarna uppger att användandet av mobiltelefoner bland elever inte är ett stort problem på skolan.

Skolinspektionen har tagit del av skolans rutiner för hantering av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rutinerna innehåller uppgifter om hur mobiltelefoner med mera ska omhändertas och är beslutade av rektor.

Ordningsregler

Elever berättar vid intervjuer att det finns ordningsregler på skolan som de känner till. De berättar också att de varit med och tagit fram dessa regler. Lärarna uppger att det utöver ordningsregler också finns klassregler, trivselregler, bambaregler, skolgårdsregler och särskilda regler för multiplanen.

Rektor berättar att ordningsreglerna snart ska uppdateras. Detta arbetar man med klassvis och i elevrådet. EHT berättar att de också är med i detta arbete. Det är rektor som fattar beslut om ordningsregler.

Arbetet mot kränkande behandling

Flera elever uppger under intervjuer att det ofta är bråkigt på skolan. Det finns elever på skolan som andra elever är rädda för och det förekommer ofta fula ord. Lärare och EHT berättar att många elever, även i de yngre åldrarna, har ett mycket hårt och grovt språk. Rektor uttrycker att han är bekymrad över detta.

Eleverna berättar att det ofta är rörigt och förekommer våld på och vid multibanan på skolgården, men att lärare inte alltid agerar när de ser att något händer. Lärare och EHT uppger att de håller med om detta. Biträdande rektor menar att lärare kan ha olika toleransnivå och att vissa ibland väljer att avleda och föra in eleverna på annat. Eleverna berättar att det finns platser på skolgården dit det sällan kommer någon lärare. Ibland är det få lärare ute på rasten och de lärare som är ute har inte alltid uppsikt över skolgården och vad som faktiskt sker där.

Lärare berättar i intervju att det är svårt att få till bemanning av vissa delar av skolgården där det ofta händer saker. De är inte alltid tillräckligt många ute under rasterna. Lärare beskriver vidare att vissa kollegor står och pratar med varandra eller kollar i mobilen i stället för att fokusera på eleverna. Detta lyfter även eleverna som ett problem i intervjuer.

Såväl lärare som elevhälsa uppger i intervjuer att alla kränkningar inte anmäls till rektor. Detta uppger lärare och EHT kan bero på brist på tid eller engagemang. Lärare berättar att om lärarna har tid och möjlighet görs anmälan direkt, men ibland kan det ta flera veckor. Rektor uppger att han tror att lärare ibland gör en bedömning i stunden gällande om händelsen utgör en kränkning eller inte. Om bedömning görs att det inte är en kränkning upprättas ingen anmälan, uppger rektor.

Såväl elever och lärare som rektor uppger att de känner till att det förekommer att personal kränker elever på skolan, både verbalt och fysiskt. Lärare och EHT beskriver att dessa kränkningar inte anmäls av den som bevittnar dem. Lärarna berättar att anledningen till att kränkningarna inte anmäls är att man inte vill lägga sig i hur kollegorna hanterar elever eller att man vill prata med kollegan först. Lärare uppger också att någon har valt att, i stället för att upprätta en anmälan, prata med biträdande rektor. Rektor uppger att han tagit del av flera kränkingsanmälningar avseende personal som kränkt elever.

Av skolans plan mot diskriminering och kränkande behandling framkommer att det inte finns en samsyn bland personalen i hur man bemöter elever. Även vid intervju lyfter rektor detta som ett problem.

Rektor berättar att de kränkningar som anmäls till rektor anmäls vidare till huvudmannen och utreds. Lärare uttrycker dock att det är väldigt olika mellan olika lärare vad som bedöms vara en kränkning. Lärare berättar också att det för dem är oklart vem som har ansvar för att utreda efter att en anmälan om kränkande behandling har gjorts.

Skolinspektionen har tagit del av skolans plan mot kränkande behandling. I planen framkommer åtgärder för att öka tryggheten på skolan. Lärare och rektor uppger att elever har varit delaktiga i planen via elevrådet.

Lärare berättar att eleverna har genomfört en trygghetsenkät och den följs upp. Lärare uppger att det inte finns något systematiskt arbete med kränkingsärendena, och att de inte känner till vad som görs med statistiken. Lärarna upplever att allt hänger på den enskilda läraren som upprättar anmälan och utreder vad som hänt. Rektor uppger under intervju att skolan följer upp kränkingsärendena efter avslutat läsår och att det är EHT som gör detta. Rektor uppger att det dock inte har gjorts avseende föregående läsår. Representanter från EHT berättar att de inte har ett uttalat uppdrag att systematiskt analysera ärendena, men att de tittar på kvaliteten i utredningarna när dessa avslutats.

Disciplinära åtgärder

Under intervjuer berättar flera elever att det ibland är mycket ljud och att elever springer runt och stör under lektionerna, vilket gör att det är svårt att koncentrera sig. Elever berättar även att lärare ofta säger till när en elev agerar olämpligt, men att det också finns lärare som inte bryr sig. Ibland ringer läraren hem. Det kan också hända att eleven visas ut ur klassrummet. Eleverna berättar under intervjuer att det också kan vara stökigt på fritids. De berättar vidare att det inte alltid är så lugnt i klassrummen som det var under Skolinspektionens besök.

Vissa lärare uttrycker att det inte händer någonting när en elev inte följer ordningsreglerna. Rektor uttrycker att studieron i klasserna generellt är god men att det finns elever som ibland kan påverka studieron.

Vid lektionsobservationer besökte Skolinspektionens utredare flera lektioner där det var rörigt i klassrummet och där det framstod som att det var svårt för lärare att genomföra planerad undervisning.

Huvudmannen har inkommit med en förteckning över händelser där en elev stört ordningen, uppträtt olämpligt eller gjort sig skyldig till allvarlig förseelse. Av förteckningen framgår att elva elever blivit utvisade under läsåret 2023/2024 och att nio av dessa elever har blivit utvisade flera gånger.

Lärare berättar under intervjuer att alla lärare gör lite olika när det kommer till att hantera stökiga situationer. Det finns en konsekvenstrappa på skolan, men den används inte.

Lärare berättar vidare att utvisningar förekommer, men att dessa inte dokumenteras utöver vissa lärares egna anteckningar. Även rektor delar denna bild och konstaterar att det inte finns några rutiner på skolan för hur utvisningar ska dokumenteras. Rektor uppger vidare att lärarna inte har kännedom om alla de disciplinära åtgärder som kan användas.

Av intervjuer med både lärare och rektor framkommer också att det händer att elever själv lämnar klassrummet och driver runt på skolgården eller går

in i andra klassrum och stör. Såväl lärare som rektor uppger att detta är vanligt förekommande.

Utredning av ordningsstörande beteende

Elever berättar att det ofta är samma elever som stör och springer runt. Lärare och EHT delar denna bild, och uppger att det handlar om några elever i varje årskurs.

Lärare menar att det inte händer något när elever som upprepat stör lyfts till EHT. Lärare och EHT uppger att de inte känner till att det ska startas en utredning om elever som syftar till att ta reda på varför en elev upprepat stör eller uppträder olämpligt. Lärare känner inte heller till att rektor har genomfört någon sådan utredning. Inte heller representanter i EHT känner igen att en sådan utredning görs formellt, men EHT berättar att de diskuterar eleverna under sina möten.

Av huvudmannens förteckning över elever som upprepat stört ordningen framkommer inte att någon utredning av upprepat ordningsstörande beteende har genomförts gällande till exempel elever som vid upprepade tillfällen blivit utvisade ur klassrummet. Vid intervju med rektor och biträdande rektor uppger rektor att han nyligen startat fyra utredningar om ordningsstörande beteende och att det är han själv som genomför dem rent konkret. Rektorn har pratat med några elever men inte så strukturerat. När utredningarna är klara ska man se om eleverna behöver utredas för särskilt stöd. Därefter ska man prata med lärarna om extra anpassningar och upprätta en handlingsplan. Biträdande rektor uppger att hen inte känner till dessa utredningar.

Rektor uppger att han delar EHT:s bild av att det finns flera elever i varje årskurs som upprepat stör ordningen eller uppträder olämpligt. De fyra elever som nu lyfts menar rektor är de mest akuta som man behöver jobba mest aktivt med just nu.

Rättslig reglering

Av 1 kap. 5 § skollagen framgår att var och en som verkar inom utbildningen ska främja de mänskliga rättigheterna och aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 5 kap. 3 § skollagen framgår att alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet.

Rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner med mera

Av 5 kap. 4 e § skollagen framgår att det för varje skolenhet ska finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner

och annan elektronisk kommunikationsutrustning. Rektorn beslutar om sådana rutiner.

Ordningsregler

Av 5 kap. 5 § skollagen framgår att det ska finnas ordningsregler för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna. Rektorn beslutar om ordningsreglerna.

Disciplinära åtgärder och utredning av ordningsstörande beteende

Av 5 kap. 6 § skollagen framgår att personalen får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Detta innefattar en befogenhet att ingripa fysiskt för att avvärja våld, kränkningar eller andra ordningsstörningar.

En åtgärd enligt första stycket får vidtas endast om den står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Enligt de förutsättningar som anges i 7–23 §§ får det beslutas om utvisning ur undervisningslokalen, kvarsittning, tillfällig omplacering, tillfällig placering utanför den egna skolenheten, avstängning och omhändertagande av föremål. Även sådana åtgärder får vidtas endast om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter.

Av 5 kap. 7 § skollagen framgår att en lärare eller en handledare får visa ut en elev från undervisningslokalen för högst återstoden av ett undervisningspass om eleven stör undervisningen eller på annat sätt uppträder olämpligt och eleven inte har ändrat sitt uppförande efter uppmaning från läraren eller handledaren.

Av 5 kap. 9 § skollagen framgår att om en elev vid upprepade tillfällen stört ordningen eller uppträtt olämpligt eller om eleven gjort sig skyldig till en allvarligare förseelse, ska rektorn se till att saken utreds. Samråd ska ske med elevens vårdnadshavare. Om förutsättningarna för en utredning om särskilt stöd enligt 3 kap. 7 § är uppfyllda ska även en sådan utredning inledas.

Av 5 kap. 10 § skollagen framgår att det med utgångspunkt i vad som har framkommit vid en utredning enligt 9 § första stycket ska rektorn se till att åtgärder genomförs för att få eleven att ändra sitt beteende.

Av 5 kap. 14 § skollagen framgår att rektorn får besluta att stänga av en elev helt eller delvis om eleven agerar på ett sådant sätt att andra elevers eller personals säkerhet bedöms vara hotad. Rektorn får även besluta att stänga av en elev helt eller delvis om åtgärder enligt 13 § inte är tillräckligt ingripande eller inte är möjliga att genomföra eller det finns särskilda skäl

med hänsyn till elevens beteende, och det är nödvändigt med hänsyn till övriga elevers trygghet och studiero.

Av 5 kap. 24 § skollagen framgår att om en åtgärd vidtagits enligt 7 eller 14 §§, ska den dokumenteras skriftligt av den som genomfört åtgärden.

Åtgärder mot kränkande behandling

Av 6 kap. 5 § skollagen framgår att huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget.

Av 6 kap. 7 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det genomförs åtgärder för att förebygga och förhindra att barn och elever utsätts för kränkande behandling.

Av 6 kap. 8 § skollagen framgår att huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att en lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Av Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (Lgr 22), framgår bland annat att alla som arbetar i skolan aktivt ska motverka diskriminering och kränkande behandling av individer eller grupper. Lärare ska uppmärksamma och i samråd med övrig skolpersonal vidta nödvändiga åtgärder för att förebygga och motverka alla former av diskriminering och kränkande behandling.

Skolinspektionens bedömning

Ordningsregler och rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner med mera

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Göteborgs kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller ordningsregler och

rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner med mera. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Arbetet mot kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer dock att det finns brister i skolenhetens arbete med att motverka kränkande behandling.

Av tillsynen framkommer att det på skolan förekommer kränkande behandling, både verbal och fysisk, såväl mellan elever som från personal. Alla intervjuade uppger att elever använder fula och nedsättande ord mot varandra och att det förekommer fysiska bråk mellan elever på skoltid, samt att det förekommer att personal kränker elever, både verbalt och fysiskt. Av utredningen i ärendet framkommer också att all personal inte alltid agerar när de får kännedom om att elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling. Elever, lärare och EHT berättar samstämmigt att det förekommer kränkningar på skolan men att lärare inte alltid agerar för att hindra pågående kränkningar. Detta är en brist.

Vidare framgår att lärare inte alltid anmäler till rektor när de får kännedom om att elever upplever sig ha blivit utsatta för kränkande behandling. Även detta är en brist. Lärare och EHT berättar att det kan bero på att lärare inte har tid och/eller engagemang för att anmäla kränkande behandling och rektor tillägger att han tror att lärare gör en bedömning av om en kränkning är tillräckligt allvarlig, innan de anmäler till rektor. När uppgifter om kränkande behandling inte anmäls medför det att huvudmannen inte kan agera för att säkerställa att en utredning skyndsamt startas och då finns heller inte möjligheter för huvudmannen att vidta de åtgärder som behövs för att förhindra kränkningar i framtiden. Mot bakgrund av uppgifterna att lärare väljer vilka kränkningar som ska anmälas och inte bedömer Skolinspektionen också att det är viktigt att huvudmannen säkerställer att all personal på skolan är informerad om att de vid kännedom om att en elev upplever sig utsatt för kränkande behandling ska göra en anmälan till rektor. I sammanhanget anser Skolinspektionen också att det är allvarligt att det förekommer kränkande behandling från personal i den omfattning som beskrivs av både elever och lärare. Även dessa kränkningar ska anmälas och utredas och det är huvudmannens ansvar att säkerställa att eleverna har en trygg skolgång, som är fri från kränkningar, även kränkningar från personal.

Vad gäller utredningar av kränkande behandling och anmälan av kränkande behandling till huvudman framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa delar av processen.

Disciplinära åtgärder och utredning av ordningsstörande beteende

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i skolenhetens arbete med disciplinära åtgärder och utredning av upprepat ordningsstörande beteende.

Av utredningen i ärendet framkommer att lärare inte alltid dokumenterar när en elev utvisas från klassrummet. Detta är en brist. Av intervjuer med lärare framgår att det är oklart för lärare när och hur de ska dokumentera utvisningar. Rektor är också medveten om att inte samtliga utvisningar dokumenteras. Rektor berättar vidare att lärare inte har kännedom om vilka disciplinära åtgärder de kan vidta utöver utvisningar. Även detta är en brist. Skolinspektionen bedömer att det därför på skolan finns behov av att informera all personal om att de får vidta de omedelbara och tillfälliga åtgärder som är befogade för att tillförsäkra eleverna trygghet och studiero. Av informationen bör särskilt framgå hur disciplinära åtgärder ska dokumenteras. Utifrån uppgifterna om att det förekommer att personal kränker elever på skolan och att personalen på skolan saknar en samsyn i hur man möter elever, ska även det faktum att disciplinära åtgärder endast får vidtas om de står i rimlig proportion till sitt syfte och övriga omständigheter särskilt beaktas vid utformandet av informationen.

Av tillsynen framgår vidare att det på skolenheten finns brister avseende att utreda elevers upprepade ordningsstörande beteende. Av utredningen i ärendet framkommer att varken lärare eller EHT känner till att elevers upprepat ordningsstörande beteende ska utredas. De uppger dock att det finns flera elever i varje årskurs som upprepat stör ordningen. Rektor berättar att han nyligen har påbörjat ett arbete med att genomföra utredningar av ordningsstörande beteende och att rektor kan redogöra för hur skolan tänkt att arbetet med dessa elever ska fortgå. Skolinspektionen konstaterar dock att det endast är rektor som känner till detta arbete och att det, vid tidpunkten för Skolinspektionens intervju med rektor, endast påbörjats ett fåtal utredningar, trots att det enligt samtliga intervjuade finns flera elever i varje årskurs som upprepat stör ordningen. Även detta utgör en brist.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Göteborgs kommuns verksamhet vid Västerhedsskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller extra anpassningar och särskilt stöd samt arbetet mot kränkande behandling, disciplinära åtgärder och utredning av

ordningsstörande beteende. Det finns därför skäl att förelägga Göteborgs kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

X Anna Hultgren

Anna Hultgren
Beslutsfattare
Signerat av: Anna Hultgren

X Miriam Werlinder

Miriam Werlinder
Föredragande
Signerat av: Miriam Werlinder

I ärendets slutliga handläggning har även utredare Elina Eliasson medverkat.